

**baixos i més assignatures pendents? Fins a quin punt els empresaris són coresponsables de l'actual model econòmic?**

—És clar que en som coresponsables. Ara bé, quan hi ha una situació de crisi, la cosa més fàcil és donar-ne la culpa a algú. No podem entrar en eixe discurs fàcil. És clar que som conscients que cal fer una inversió molt important en innovació, en R+D..., però això exigeix que tothom vaja en la mateixa línia.

**—Hi ha hagut empreses innovadores al País Valencià, els darrers anys?**

—Moltíssimes. La major part de les empreses. Girem la truita: les que no innoven ja no existeixen. Tots hem de ser conscients que hem de ser competitius. És clar que les empreses hem de ser competitives, però també les persones, i això exigeix formació permanent i que l'administració i les empreses donen les facilitats perquè la gent es forme.

**—Parlàveu d'empreses que no han estat competitives. Els darrers anys hem vist moltes empreses dedicades a la construcció que han desaparegut.**

—Hi teníem un excés, en aquest sector. Tots els estudis seriosos sobre l'habitatge parlaven d'un mercat natural entre 400.000 i 500.000 habitatges per any i ací se'n construïen fins a 800.000. A vegades s'ha construït sense respectar el territori. Hi ha hagut anys de fase especulativa. Ara bé, hi ha hagut grans especuladors, però també molts petits especuladors. Hi ha hagut molta gent que ha donat paga i senyal quan el pis era en plànol amb la perspectiva de doblar després el preu.

Dit això, és un error de demonitzar la construcció perquè sempre serà un sector de primera fila. En uns altres països representa el 4% o 5% del PIB, però ací sempre serà més, perquè tenim bones costes i un clima que atrau gent. Igual que hi ha més cases a València que no a Sòria. El que no pot ser és que represente el 16% del PIB. Això era un desfici. Això es va corregint, però l'activitat constructora continuarà tenint força quan tot açò s'haja calmat. I això és desitjable, perquè té un efecte expansiu en els sectors industrials.

**—Molts experts van advertir del pes excessiu que assumia el sector. Ningú no en va fer cas.**

—Jo també ho vaig preveure amb antelació. Hem entrat en una espiral de

més, més i més i, quan s'hi entra, no és fàcil d'eixir-ne.

**—Hi ha autocrítica entre els empresaris? Es van pagant els excessos?**

—Crec que sí. En el món empresarial, quan un comet un excés en general ho paga de la seua butxaca, cosa que no passa amb les errades polítiques, que es paguen amb els diners de tots.

**—L'empresari valencià s'havia caracteritzat pel caràcter emprendedor. No obstant això, hi ha gent que té la sensació que en l'última dècada s'ha deixat meravellar pels diners fàcils.**

—Què enteneu per diners fàcils?

—Especulació.

—No negaré que ha hi hagut alguna cosa d'això, però crec que ha estat només un percentatge. Fins i tot hi ha hagut gent amb experiència que ha desviat l'interès cap al sector immobiliari i que ara és molt difícil de recuperar. Això és un problema. Però crec que la major part dels empresaris valencians continuen essent com han estat sempre i continuen tenint el mateix ànim i les mateixes ganes. I estic convençut que ens n'eixirem.

**—Diríeu que hem passat el pitjor?**

—No ho sé. Crec que hem passat el moment de caiguda més forta de la crisi. Encara no hem arribat al fons, però hi som a prop.

**—Una de les vostres queixes l'any passat era que els bancs havien tancat l'aixeta. S'ha solucionat, això?**

—S'ha millorat, per bé que millorar això tampoc no era difícil. Ara la cosa no és tan difícil com a final d'any, però continua essent un problema molt important, sobretot per a les pimes. Em preocupa que tanquen empreses perfectament viables per falta de finançament, i això encara és un problema.

**—Aquesta crisi és una cura d'humilitat?**

—Hauria de ser-ho. Aquesta crisi és originada en pensaments absolutament absurds: d'una banda, vam pensar que es podia créixer permanentment; d'una altra banda, aquest creixement es basava en un pensament neoconservador enormement perniciosos que diu que el mercat ho resol tot. Això no és veritat. Hem viscut una cursa d'ambició desmesurada, d'avarícia i d'irresponsabilitat. No és roí que a aquestes coses s'hi posen límits.

*Violeta Tena*

**Què en pensau, que el govern espanyol hagi apujat l'IVA l'endemà del dia que la CAEB demanà que aquest impost es mantingués a les Balears, seguint l'exemple de les illes gregues, que el tenen més baix que no al continent?**

—La primera cosa que cal dir és que aquest augment de l'IVA no és cap solució per a la crisi. Per ventura no l'agreuja, en general, però de segur que no beneficiarà l'economia. A cap país europeu ni del món les crisis no es resolen amb pujades d'imposts. D'una altra banda, s'ha de tenir present que l'IVA grava tothom, indistintament dels ingressos. És important de ressenyar-ho, perquè almanco a curt termini originarà una reducció del consum. I a termini mitjà i llarg ja ho veurem. No hi ha cap dubte que la reducció del consum no ajuda gens a la recuperació econòmica.

**—I com pot afectar les Balears aquest augment?**

—Les Balears tenen una peculiaritat important, que és que som una comunitat bàsicament de serveis. Una part d'aquests serveis són turístics, la majoria dels quals eren gravats amb un 7%, que ja és un IVA superior al que paguen en uns altres països, i ja no parl de les illes gregues. Però sobretot cal entendre que a hores d'ara els contractes amb els grans majoristes per a la temporada alta del 2010 ja s'han fet, impostos inclosos. És a dir, que la pujada d'un punt repercutirà directament i exclusivament sobre les empreses balears que l'hauran d'assumir. Ja d'entrada, doncs, saben que perdran aquests diners de resultes de l'augment de la despesa, que repercutirà en el compte de resultats globals. I això en una situació, la turística, que és complicada. A més, no sembla gaire lògic que s'imposi la puja l'1 de juliol del 2010, perquè voldrà dir que l'empresa haurà de fer pagar al client dos IVA diferents entre el 30 de juny i l'endemà. Per tot això, demanam que almenys s'espera a final de la pròxima temporada alta. De tota manera, nosaltres insistim que només tenint una fiscalitat pròpia podrem evitar problemes com aquests, però pareix que a ningú no li interessa d'escoltar-nos...

**—Com avaluem en general la pujada d'imposts que ha anunciat Za-**

# “El govern Zapatero és submís als sindicats”

Josep Oliver (Palma, 1934) és el president de la Confederació d'Associacions Empresarials de Balears (CAEB), la gran patronal illenca.



MIQUEL PAVERAS

**patero? Amb més impostos es planta cara a la crisi, com assegura el govern?**

—No. Per combatre la crisi cal donar les màximes facilitats per produir. Si recaptar més ajudàs a sortir de la crisi, doncs, mirau, podria anar bé, però és que resulta que és ben al contrari. L'any vinent, amb més impostos generals i amb l'IVA augmentat en particular, passarà que hi haurà encara menys incentius per a produir, per a crear riquesa i feina.

**—Com qualificaríeu la política econòmica de Zapatero?**

—És cert que som en una situació

internacional molt complicada i que la crisi no és exclusiva de l'estat espanyol, com diu el president, però la gestió econòmica de Zapatero no dóna solucions vertaderes a cap repte econòmic. La prova són les discrepàncies que s'han palesat entre el Banc d'Espanya i el govern —o dins el govern mateix, amb el remodelatge i la dimissió de Solbes—, a més de les crítiques d'antics membres de l'executiu [en referència a Jordi Sevilla]. Què ens indica tot això? Que no hi ha unanimitat. Si veiessin clar que han de fer no hi hauria hagut aquestes desavinences.

**—La crisi és més profunda que no s'esperava?**

—Sense dubte. Almanco nosaltres (la CAEB) no esperàvem que fos tan intensa. Quan esclata l'afer de les famoses hipoteques d'alt risc dels Estats Units —amb les conseqüències financeres conegudes arreu—, es disparen els preus de les matèries primeres i augmenta el preu de les hipoteques, pensàvem que es tractava d'uns fets greus, però que es recuperaria la normalitat. Tanmateix, quan els preus d'aliments es normalitzen i les hipoteques tornen a baixar, la crisi encara augmenta més. A les Balears és obvi que el motiu és que els nostres països emissors de turisme també se n'han trobat afectats i, en conseqüència, el nostre motor principal, el turisme, ha rebut i ha intensificat els efectes negatius de la crisi.

**—Hi veieu sortida, a la crisi?**

—La situació és molt complicada. A les Balears depenem de factors interns i externs. Si els països europeus, especialment Alemanya i la Gran Bretanya, es recuperen aviat, tindrem més possibilitats de sortir de la crisi relativament aviat. Però de moment... En fi, la situació, ja us ho dic, és molt seriosa. En sortirem, això és segur, perquè res no és etern, ni la crisi, però no us sé dir quan ni exactament com. Crec que ningú no ha d'esperar que quan n'hàgim sortit estiguem com estàvem. Aquells temps de tanta expansió econòmica probablement no tornaran.

**—El govern fa tant com pot, per fer front a la crisi: podria fer més o no té marges?**

—Fa tant com sap. No hi ha dubte que hi posa tota la bona voluntat, com qualsevol altre govern. Una altra cosa és que l'encertin. A més, el marge de maniobra del govern, amb tanta dependència del finançament del govern central, és reduït. No li serà fàcil, més aviat ho té molt negre, però no tinc dubte que fa tant com sap.

**—Els empresaris hotelers i turístics demostren insensibilitat social quan escurcen la temporada tot i rebre un tracte exquisit per part del govern?**

—No. És una apreciació que... vaja, que no la compartesc. Potser perquè jo també sóc empresari turístic, però sincerament no veig cap cas d'insen-



MIGUEL PAYERAS

sibilitat social en el sentit que expressau. No és que el govern ens tenguí cap tracte exquisit —o jo no l'hi veig—, sinó que tenim relacions normals. Us diré una cosa: no hi ha cap empresari que vulgui escurçar la temporada, cap ni un. La temporada l'escurça el client, que és qui determina tot el negoci. Aquest és el problema que hi ha. No només ha de voler venir el turista, sinó que ha de voler pagar. Si li apujam els preus, amb impostos, per exemple, no incentivam la vinguda de més turistes. Tots els estudis que fem ens indiquen que les Balears són ben valorades i que atreuen molt de turisme per dues raons: clima i preu raonable. Si perdem un dels dos atractius, i resulta que competidors nostres tenen un IVA més baix i poden reduir preus, aleshores...

**—Com s'entén la ruptura del diàleg entre la patronal CEOE i el govern Zapatero?**

—És difícil d'entendre-ho. Ho conec de primera mà —perquè sóc membre de l'executiva de la CEOE— i, us sóc franc, em resulta difícil d'entendre-ho. S'han dit coses que no són certes. Els empresaris no hem demanat mai l'acomiadament lliure. També s'ha dit que volem reduir els drets del treballadors: no és cert. No entenc què ha passat, però em fa l'efecte que el govern de Zapatero és submís als sindicats, i aquesta és una possible raó que explicaria l'actitud trencadora del govern.

**—Es podrà recuperar el diàleg?**

—Seria desitjable, però... Sincera-

ment no ho sé, no us puc contestar. Sí que puc afirmar, sense la més mínima ombra de dubte, que per part de la patronal no es perdrà el diàleg. Sempre hem estat disposats a parlar amb tothom i molt més encara amb el govern. No ha estat la CEOE, que ha trencat el diàleg.

**—A les Balears la CAEB té molt bona relació amb el govern, i això contrasta fort ferm amb la situació espanyola.**

—Vejam, primer de tot: la nostra obligació és tenir bones relacions amb qualsevol interlocutor, com és normal. Amb el govern especialment, però també amb els sindicats. És cert que aquí no tenim capacitat normativa en molts aspectes —seguretat social, capacitat legislativa en qüestions laborals, etc.— que al conjunt de l'estat són fruit de debat i, en conseqüència, per ventura aquí és més fàcil. Ara bé, dins els marges que ens són propis, la CAEB sempre ha volgut tenir, i té, interlocució fluida amb tots els agents socials, i especialment amb el govern. En tenim l'obligació si volem defensar els interessos dels empresaris. Això no

**“Per defensar els interessos dels empresaris hem de tenir bona relació amb el govern”**

significa que sempre estiguem d'acord amb el govern, com és fàcil de suposar, ni tampoc amb els sindicats. Però sempre, sempre procuram mantenir-hi bones relacions, perquè és l'única via per a entendre'ns en allò que sigui possible, cosa que beneficiarà tota la societat.

**—Comentau-nos una dolentia que més d'una vegada hem sentit: que els sindicats i les patronals, inclosa la CAEB, no s'enfronten al govern balear, malgrat la crisi, perquè el govern els infla de milions d'euros amb cursos de formació que les patronals i els sindicats gestionen gairebé en exclusiva.**

—No, no, no és cert això. Val la pena d'aclarir-ho. És cert que fem formació, que crec que és de gran utilitat social. Estic convençut que al govern li surt barat, que la facem nosaltres, però és que, a més, també fem formació pel nostre compte, privada. Us puc assegurar que aquest no és cap element que limiti gens, gens la nostra actuació.

**—Hi ha sectors empresarials que us volen fer fora, de la presidència de la CAEB?**

—A mi no em consta. Ara, tot és possible. Sempre hi ha visions diferents. Potser algú està cansat de mi. Fa molts anys que sóc president de la CAEB. Però d'una forma clara ningú no m'ha dit res. De tota manera, d'aquí a uns quants mesos hi haurà eleccions a president de la CAEB i serà el moment adequat per a veure què hi ha de cert en això que dieu.

**—Us presentareu a la reelecció?**

—Jo he manifestat que estic disposat a continuar. Però cal tenir present que ningú no es presenta a president de la CAEB sinó que —d'acord amb els estatuts— és presentat per alguna de les federacions associades.

**—Us sap greu de llegir que sou massa feble davant el govern balear de centre-esquerra?**

—Les nostres relacions amb els governs, el d'ara i qualsevol d'abans, són iguals. Ni millors, ni pitjors. Sempre que llegesc això em deman per què no es deia això mateix quan hi havia el govern de dretes, del senyor Jaume Matas. És curiós, no us pareix? [Riu.]

*Miquel Payeras*